

Kommunal- og distriktsdepartementet
Postboks 8112 DEP

0032 OSLO

Deres ref:
22/1910-1

Vår ref:
2022/9006-2
Camilla Ulven Søgård

Dato:
05.07.2022

Høringssvar på gjennomføring av direktiv EU 2019-1024 om åpne data og viderebruk av informasjon i offentlig sektor i norsk rett

Viser til høringsnotat fra Kommunal- og distriktsdepartementet datert 7. april 2022 med forslag til gjennomføring av direktiv 2019/1024 om åpne data og viderebruk av informasjon fra offentlig sektor (åpne data-direktivet) i norsk rett. Åpne data-direktivet erstatter det tidligere viderebruksdirektivet med endringsdirektiv, som allerede er gjennomført i offenkjenningslova og -forskrifta.

I høringsnotatet skriver departementet at formålet med regelverket er å fremme bruken av offentlige data og å stimulere til innovasjon av produkter og tjenester. Direktivet fastsetter et sett med minimumsregler for viderebruk, og ordninger for å fremme slik viderebruk. Endringene bidrar også til å tilpasse direktivet til den teknologiske utviklingen, og bringer samtidig den rettslige rammen på jour med utviklingen innen digitale teknologier, eksempelvis kunstig intelligens.

Om vårt høringssvar

Innlandet fylkeskommune viser til KS' høringssvar datert 17. juni 2022, samt Geovekst-samarbeidet sitt høringssvar (kommer), og støtter opp under tilbakemeldingene som kommer frem i disse. I vårt høringssvar har vi kort oppsummert noen av punktene vi tenker er viktigst. Se KS og Geovekst-samarbeidet sine høringssvar for mer utfyllende detaljer.

Generelle betraktninger rundt direktivet

Innlandet fylkeskommune er positiv til at direktivet, og dermed offenkjenningslova, vil fremme bruken av offentlige data og stimulere til innovasjon av produkter og tjenester.

Det kan være utfordrende for offentlig sektor å få på plass nødvendige endringer organisatorisk og teknisk. For å sikre at åpenhet og transparens blir reelt ved innlemmelse av direktivet i norsk rett, ber Innlandet fylkeskommune departementet om at det tilrettelegges for at etterlevelse av direktivet blir så lik som mulig i offentlig sektor. Innlandet fylkeskommune ber departementet om:

1. En tydeliggjøring av hvilke offentlige tjenester som omfattes av direktivet

Innlandet fylkeskommune ber departementet om å tydeliggjøre eventuelle tjenesteområder i kommunal og fylkeskommunal sektor som faller utenfor direktivets virkeområde.

2. En veiledning rundt dynamiske data og datasett med høy verdi

Kommunal- og fylkeskommunal sektor har mange ulike tjenester rettet mot innbygger, næringsliv og frivilligheten. Det er mange praktiske spørsmål rundt hvordan åpne data skal kunne legges til rette for deling, fordi deling vil være avhengig av at både dynamiske data og datasett tilrettelegges for å kunne deles som åpne data. Det er mange felles utfordringer knyttet til å forstå hva som ligger i «dynamiske data», «datasett av høy verdi», hvordan personvernet skal ivaretas når dataene gjøres tilgjengelig for åpen deling osv.

Innlandet fylkeskommune ber departementet om å utarbeide en veileder som gjør det enklere for offentlig sektor å tolke og etterleve direktivet mest mulig likt.

3. Samordning av standarder, felleskomponenter og tilgjengeliggjøring

Direktivet for åpne data og senere endringer i offentleglova vil gjelde alle virksomheter som omfattes av offentleglova. Innlandet fylkeskommune mener at det ikke er kostnadseffektivt at virksomheter i offentlig sektor utvikler API-er og datasett hver for seg, basert på ulike standarder.

For å sette offentlig sektor i stand til å etterleve lovkravene i tråd med intensjonen er det viktig at det gjøres tiltak for å sikre samordning rundt hvordan data tilgjengeliggjøres. Dette både for å sikre kostnadseffektivitet hos dataeier og for å sikre best mulig verdi hos databruker.

Videre bør det vurderes om det er behov for nye nasjonale felleskomponenter eller felles løsninger. Det må også legges til rette for en felles nasjonal forvaltning av datamodeller, der hvor flere enn en aktør leverer like datasett.

4. Like definisjoner på tvers av lovtekster

Innlandet fylkeskommune er positiv til at begrep som er nye i offentleglova, defineres. Det er behov for felles terminologi, og felles forståelse av hva de nye begrepene faktisk betyr.

Innlandet fylkeskommune ber departementet sikre at nye begrep i offentleglova defineres likt med eventuelle definisjoner av samme begrep i andre lovtekster. Dette vil gi ønsket interoperabilitet, legge til rette for deling på tvers og være i samsvar med «Rammeverk for digital samhandling».

5. Tydeliggjøring av finansiering av geodata

Innlandet fylkeskommune mener at kapitlet om særlig betaling for innsyn er uklart formulert i høringsnotatet. Fylkeskommunen ber departementet tydeliggjøre hvordan dette vil komme til å berøre kommunal sektor.

Fylkeskommunene, sammen med Kartverket, kommunene, Statens vegvesen, Energi Norge, Landbruksdepartementet med underliggende etater, Bane NOR, Telenor og NVE, har i flere tiår samarbeidet om felles etablering, forvaltning, drift, vedlikehold og bruk av geografisk informasjon. Dette samarbeidet er kjent som Geovekst.

Geovekst-samarbeidet har gitt betydelig samfunnsøkonomisk gevinst gjennom å samordne etableringen av nye datasett og samordning av finansieringen gjennom prismodeller der

brukerne også har betalt for tilrettelagt informasjon og verdiøkte tjenester. Dette har bidratt til å finansiere nye datasett, målrette kvaliteten på offentlige data, men også sikre ajourhold av allerede etablerte datasett. Gjennom samfinansiering har det vært mulig å produsere og ajourholde større mengder data samtidig som det blir rimeligere for hver av partene.

Innlandet fylkeskommune vil påpeke at det er sentralt at retningslinjer for gjenbruk av offentlige data støtter opp under etablerte samarbeidsformer som Geovekst, og at det fortsatt blir mulig å videreføre tilstrekkelig kvalitet og investeringer i lokale løsninger som sikrer brukerne enklere selvbetjent tilgang til geografisk informasjon gjennom brukerfinansiering.

Se høringssvaret fra Geovekst-samarbeidet for mer utfyllende beskrivelse av forvaltningen og finansieringsmodellen, og hvilke konsekvenser gjennomføringen av direktivet kan ha for dette.

Med vennlig hilsen

Randi Sletnes
Seksjonsleder

Camilla Ulven Søgård
Rådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.